

УДК 330.101

JEL Classification: A100

Макуха Сергій

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню проблем становлення нової соціально-економічної моделі українського суспільства в умовах поширення глобалізаційних процесів. У роботі розглянуто сутність сучасного стану трансформаційних процесів та сутність сучасних тенденцій оновлення існуючої моделі національної економіки України на основі об'єднання різних економічних систем. Уточнено зміст ключових понять конвергенції плану і ринку та зміст складових моделі економічного розвитку. Проілюстровано вплив глобалізаційних процесів на склад та структуру економічної системи, трансформацію її змісту під впливом сучасних тенденцій. Показано, що в процесі глобалізації іде боротьба економічних систем за майбутнє лідерство в оволодінні технологіями, за ринки збуту і сфери впливу. Доведено, що такі процеси мають вкрай хворобливий характер, породжуючи безліч проблем. Результати дослідження показали можливість інтеграції в Україні планової та ринкової системи господарювання. Доведено, що в сучасних умовах посилюється роль держави в регулюванні економіки, виникає нагальна потреба враховувати глобальні трансформаційні зрушення при розробці заходів економічної політики України. Запропоновано концептуальний підхід до подальших досліджень проблем інтегральної моделі економічного розвитку, суть якого: не ігнорування місця і ролі держави у формуванні ефективної економічної моделі на підставі поєднання планової та ринкової складової, а навпаки, більш ретельний пошук і використання усього позитивного, що дав процес конвергенції для розвитку економічної науки, фундаментальне вивчення ще невідомого його надбання і глибоке його осмислення. Обґрунтована необхідність проведення політики реіндустріалізації української економіки. Визначені пріоритетні цілі, що стоять перед сучасною економікою України.

Ключові слова: глобалізація, виклики, економічний розвиток, моделі, інтеграція, наслідки, державне регулювання.

Makukha Serhii

FORMATION OF THE NATIONAL MODEL OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE UNDER THE IMPACT OF GLOBALIZATION

Abstract. The article is devoted to the research of problems of a new socio-economic model of Ukrainian society formation in the conditions of expansion of globalization

processes. The paper considers the essence of the current state of transformation processes and modern tendencies of updating the existing model of the national economy of Ukraine on the basis of integration of different economic systems. The contents of the key concepts of plan and market convergence and the components of the economic development model have been clarified. The influence of globalization processes on the composition and structure of the economic system, the transformation of its substance under the influence of modern trends have been illustrated. It has been shown that in the process of globalization there is a struggle of economic systems for the future leadership in technology mastery, for markets and spheres of influence. It has been proved that such processes are extremely painful, causing many problems. The results of the study has shown the possibility of integration of a planned and market-based economic system in Ukraine. It has been substantiated that in the process of globalization exist a struggle among economic systems for the future leadership in technology, markets and spheres of influence. It has been proved that such processes can be extremely painful, causing many problems. The results of the study have shown the possibility for planned and market-based economic system integration in Ukraine. The increasing role of the state in regulating the economy in modern conditions has proved the urgent need of considering global transformational shifts in the development of measures of economic policy in Ukraine. The conceptual approach to the further researches the integrated model of economic development problems has been offered. The essence of this approach doesn't ignore the place and role of the state in the formation of an effective economic model on the basis of the combination of the planned and market components, but on the contrary, more careful search and use of all the positive sides, which the process of convergence gave to the development of economic science, fundamental study of its unknown heritage and deep understanding. The need to carry out a policy of re-industrialization of the Ukrainian economy has been substantiated. Priority goals for the modern economy of Ukraine have been identified.

Keywords: globalization, challenges, economic development, models, integration, consequences, state regulation.

Макуха Сергей

ФОРМИРОВАНИЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ МОДЕЛИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНЫ ПОД ВЛИЯНИЕМ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Аннотация. Статья посвящена исследованию проблем становления новой социально-экономической модели украинского общества в условиях распространения глобализационных процессов. В работе рассмотрена сущность современного состояния трансформационных процессов и сущность современных тенденции обновления существующей модели национальной экономики Украины на основе объединения различных экономических систем. Уточнено содержание ключевых

понятий конвергенции плана и рынка и содержание составляющих модели экономического развития. Проиллюстрировано влияние глобализационных процессов на состав и структуру экономической системы, трансформацию ее содержания под влиянием современных тенденций. Показано, что в процессе глобализации идет борьба экономических систем за будущее лидерство в овладении технологиями, за рынки сбыта и сферы влияния. Доказано, что такие процессы носят крайне болезненный характер, порождая множество проблем. Результаты исследования показали возможность интеграции в Украине плановой и рыночной системы хозяйствования. Доказано, что в современных условиях усиливается роль государства в регулировании экономики, возникает насущная необходимость учитывать глобальные трансформационные сдвиги при разработке мер экономической политики Украины. Предложен концептуальный подход к дальнейшим исследованиям проблем интегральной модели экономического развития, суть которого: не игнорирование места и роли государства в формировании эффективной экономической модели на основании сочетания плановой и рыночной составляющей, а наоборот, более тщательный поиск и использование всего положительного, что дал процесс конвергенции для развития экономической науки, фундаментальное изучение еще неизвестного его достояния и глубокое его осмысление. Обоснована необходимость проведения политики реиндустриализации украинской экономики. Определены приоритетные цели, стоящие перед современной экономикой Украины.

Ключевые слова: глобализация, вызовы, экономическое развитие, модели, интеграция, последствия, государственное регулирование.

DOI: 10.32680/2409-9260-2019-9-10-272-273-69-81

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. Сьогодні у світі відбуваються процеси хаотичного формування нової економічної та геополітичної реальності, яка формує нові виклики та висуває перед суспільством і економікою потребу сформувати ефективну, конкурентоздатну систему, що зможе зайняти провідне місце в глобальних трансформаційних перетвореннях. Тому, більшість країн світу знаходиться в режимі активного пошуку можливостей побудови ефективної моделі національної економічної системи. Причин тому багато, головною з яких є те, що сьогодні через бурхливий розвиток технологій і засобів комунікації відбувається глибинна трансформація економічного устрою та переформатування усієї системи економічних відносин. У результаті складаються нові ланцюжки створення доданої вартості. У процесі зазначених трансформацій відбувається активна боротьба за

майбутнє лідерство в оволодінні технологіями, за ринки і сфери впливу, провідні гравці активно розробляють і просувають власні програми розвитку майбутнього. Такі процеси мають вкрай хворобливий характер, породжуючи безліч проблем, що робить актуальним осмислення нових економічних реалій, визначення методики, розробку механізмів і підходів до формування нового світового порядку забезпечення ефективного функціонування економічних систем і створення сприятливих умов відтворення капіталу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких покладений початок вирішенню даної проблеми і на які спирається автор. Процеси цивілізаційного розвитку, пошук ефективних напрямків економічних трансформацій і суспільного прогресу завжди викликали особливий інтерес у дослідників. Основи наукового пізнання формаційного підходу до суспільно-економічного устрою були закладені К. Марксом, У. Ростоу, П. Сорокіним, Ф. Енгельсом. Надалі проблеми інтегрального суспільства, можливості, шляхи і наслідки об'єднання планової і ринкової систем розглядали в своїх роботах Д. Белл, Дж. Гелбрейт, Е. Тоффлер. Подальший розвиток даної проблематики пов'язаний з працями таких вчених, як: О. Т. Богомолів, Г. Г. Водолазів, С. Ю. Глазєв, С. П. Глінкіна, В. І. Дашічев, Т. І. Заславська, В. Л. Іноземцев, М. В. Куликова, С. М. Меньшиков, Л. А. Меньшикова, Е. П. Пивоварова, Г. Н. Цаголов, Г. Б. Клейнер, Ю. В. Яковець та ін. Водночас, необхідність забезпечення ефективного економічного розвитку формує потребу продовження досліджень і системної розробки макроекономічної моделі суспільного устрою, яка б дозволила забезпечити побудову і функціонування дійсно розвиненого і економічно ефективного суспільства, орієнтованого на еволюцію і прогрес.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Незважаючи на велику кількість публікацій, що містять аналіз та наслідки поєднання плану і ринку, залишаються невирішеними проблеми визначення перспектив формування в Україні інтегральної моделі економічного розвитку, яка б більш повно враховувала роль держави у формуванні ефективної економічної системи на підставі поєднання планової та ринкової складової. Не з'ясованим залишається визначення вектору розвитку вітчизняної економіки на підставі проведення політики реіндустріалізації. Крім того, суперечли-

вим залишається визначення пріоритетних цілей, що стоять перед сучасною економікою України. Вирішення зазначених проблеми буде сприяти усуненню нестачі уваги науковців до проблем теорії та практики сучасної трансформації економічних систем, осмисленню причин, умов і механізмів такої трансформації. Результатом зазначених процесів стане впровадження в повсякденне життя, теорію та практику господарювання сучасних технологій і, як наслідок, підвищення ефективності вітчизняної економіки та покращення добробуту громадян.

Формування мети статті (постановка завдання). Мета статті: розглянути сучасні тенденції зближення планової та ринкової систем як одного з варіантів оновлення існуючої моделі національної економіки; проаналізувати можливі переваги, недоліки і наслідки впливу об'єднання плану і ринку на економічну діяльність; обґрунтувати необхідність посилення ролі держави і здатність державного регулювання вирішити протиріччя між плановою і ринковою системами відділити найсуттєве в кожній із них та удосконалити існуючу економічну модель.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Глобалізація являє собою небачений за масштабами багатогранний і суперечливий феномен. З одного боку, вона розширює горизонти господарського розвитку, а з іншого – посилює нерівномірність розподілу багатств і економічної потужності країн. Відомо, що від глобалізації виграють тільки 30% держав [1, с. 5]. Глобалізаційні зрушення формують нові виклики та створюють нову економічну дійсність через якісні зміни в технологіях, факторах виробництва та трансформацію ролі людини у виробничих процесах. У результаті трансформаційних змін стають ключовими для прогресу економіки XXI ст. знання, освіта, інновації, інформація і на фоні цього знижується роль економічної раціональності, посилюються ризики та загрози, росте невизначеність. Так, сьогодні вперше в історії п'ятірка найдорожчих компаній світу стала виключно «цифровою». Останній представник «старого світу» – нафтовий гігант ExxonMobil був витіснений з п'ятого місця інтернет-магазином Amazon і соцмережею Facebook. Перші три позиції належать Apple, Alphabet (материнська компанія Google) і Microsoft [2].

Сьогодні в процесі хаотичного формування світової економічної системи чітко простежується тенденція поділу національних економік

на дві групи. Перша – ті, хто зміг сформувати власну високотехнологічну економічну систему, і є лідерами. Тут використовується переважна більшість технологій п'ятого технологічного укладу, базовими галузями якого є інновації у сфері інформатики, електроніки, біотехнологій, альтернативні джерела енергії, нові види матеріалів. В організаційному плані це створення глобальних ланцюжків доданої вартості, великих корпорацій і мережевих ринків. Шостий технологічний уклад, або НБІК-конвергенція (синтез нано-, біо-, інформаційних та когнітивних технологій), поки проглядається у вигляді гіпотетичного ядра майбутньої економіки. У шостому укладі лідерами стануть країни, що володіють технологіями штучного інтелекту і матеріалів, що моделюються за визначеними властивостями. Усі, хто зможе забезпечити потрібну якість та напрямки трансформацій національної економічної системи, вийдуть вперед на багато років і будуть визначати пріоритетні напрямки розвитку. Друга група – країни, що програють лідерам в конкурентній боротьбі. У результаті відбувається формування двох складових світової економічної системи, які надалі будуть швидко віддалятися. Віддалення в першу чергу буде в змісті освіти, тому що в новому світі, який виникає як надбудова над світом матеріальним, потрібні інші знання, прийоми, цілі, і, взагалі, інший ціннісний набір. Головним викликом в таких умовах стає зростаюча невідповідність дійсності наявного типу суспільного ладу. У результаті актуалізується пошук нових напрямків трансформації економічних систем. Важливе значення такий пошук має і для економіки України. Для національної економіки зазначені виклики та загрози посилюються тим, що за роки реформ з 1991 року Україні так і не вдалося істотно просунути до створення високоефективної національної господарської системи. За цей період в Україні скоротився ВВП та знизився рівень життя, ми займаємо одне з останніх місць по рівню розвитку серед країн Європи. Україна суттєво відстає в своєму технологічному розвитку. Більше 50% економіки у нас становить виробництво, яке можна віднести до третього технологічного укладу – епоха сталі. Близько 38% економіки представляє четвертий уклад (епоха нафти). На п'ятий уклад у нас припадає лише близько 4% економіки. Для порівняння: в США і РФ частка четвертого укладу становить 20 і 50% відповідно, а п'ятого –

60 і 10%. Крім того, в США вже 5% економіки можна віднести до шостого укладу, а у нас цей показник дорівнює нулю [3].

Вихід із такого скрутного становища може бути знайдено в реалізації ідеї нового інтегрального суспільства. На цю тему в останні роки в науковому співтоваристві ведеться бурхлива дискусія, висловлюються думки як на підтримку, так і проти об'єднання плану і ринку. Конвергенція (від лат. *convergere* – наближатися, сходитися) розглядається науковцями як зближення різних економічних систем обумовлене єдністю соціально-економічних проблем та наявністю єдиних об'єктивних закономірностей розвитку. Найбільш відомими прибічниками теорії конвергенції є американські економісти П. Сорокин, Дж. К. Гелбрейт та голандський економіст Я. Тинберген. Дж. Гелбрейт одним із перших висунув у своїх роботах ідею інтегрального суспільства. На основі детального аналізу вчений дійшов висновку, що об'єднання плану і ринку не тільки можливо, але й доцільно. До цього в науковому співтоваристві переважала думка, що головним регулятором капіталістичної економіки є ринковий механізм, який на основі взаємодії попиту і пропозиції забезпечує переважання покупця над виробником. Дж. Гелбрейт же доводив, що ринкові відносини залишилися тільки у другорядній частині економіки. Однак, у світі великих корпорацій, який сьогодні домінує, ринок витіснила планова система. Водночас, планова система корпорацій не здатна на ефективну координацію їх діяльності, що дестабілізує всю економіку. У таких умовах координуючу функцію, яка випливає з логіки плануючої системи, на думку Дж. Гелбрейта, має взяти на себе держава [4, с. 396]. Нестабільність планової економіки Дж. Гелбрейт пов'язує з відсутністю в ній автоматичних механізмів регулювання і вважає, що основною реальною силою, яка зможе забезпечити стабілізацію економіки, має стати держава. Саме державне регулювання здатне вирішити протиріччя між плановою і ринковою системами, удосконалюючи кожну з них, і обмежити роль техноструктури [5, с. 82]. Економічну систему капіталізму як ціле Дж. Гелбрейт ділить на дві частини – «планову систему» і «ринкову систему», тобто бачить її як варіант «змішаної економіки», заснований на приватній власності, який він інтерпретує як форму конвергенції капіталістичної і соціалістичної економік [6, с. 28]. Таку систему суспільства, яке приходить на зміну і чистого капіталізму і чистого соціалізму

позначають як нове інтегральне суспільство. Факти незаперечно свідчать, що план і ринок не непримиренні антиподи, а різні способи економічного регулювання. Колізії виникають якраз там і тоді, коли діє лише один з них [7, с. 145].

Сьогодні змішана економка як система може бути орієнтиром на шляху реформування економіки України. Наразі проведений аналіз ринкових трансформацій в окремих регіонах і країнах світу дозволяє зробити висновок про виникнення специфічних моделей капіталізму, які склалися на пострадянському просторі. Такі економічні моделі мають низку особливих ознак, не характерних для моделей високорозвинених країн. Що стосується результатів ринкової трансформації в країнах, які виникли на пострадянському просторі, то в ряді з них, в тому числі й в Україні, склалася неефективна модель капіталізму кланово-олігархічного типу [8 с. 11]. Усе це змушує нас вести активний пошук моделі національної економіки, яка здатна забезпечити ефективний, поступальний розвиток і до якої має прагнути наше суспільство в результаті трансформацій. Одним з напрямків такого пошуку може бути можливість формування нового інтегрального суспільства, яке вбирає все прогресивне як від планової, так і від ринкової системи. Така система здатна: найефективніше вирішити економічні завдання, що стоять перед суспільством; реально забезпечити економічний розвиток і досягти соціальної справедливості та розвитку особистості; створити реальні передумови успішної інтеграції економіки України в світове господарство і систему міжнародних економічних відносин на вигідних для нашої країни умовах, а не на умовах економічного прирідку і полігону дій глобального фінансового капіталу. Для України курс на нове інтегральне суспільство може бути корисний і тим, що ми зможемо відновити планування в тих межах, в яких воно разом з ринком сформує збалансовану економічну платформу і благотворно буде працювати для забезпечуючи економічного розвитку і процвітання суспільства. Як результат, просування до «золотої середини» дозволить успішно вписатися в систему міжнародних економічних координат, яка формується в умовах нинішнього технологічного укладу.

Приклади успішного функціонування моделі, яка містить планову і ринкову складові, є. На пострадянському просторі конвергентні тенденції чітко проявляються в Білорусії та Казахстані. Лідери двох держав

не приховують, що в процесі перетворень вони керувалися ідеями ленінського НЕПу і китайських реформаторів [9, с. 11].

Найбільш яскравим прикладом успішної реалізації програм позитивних економічних трансформацій, вдалого поєднання плану і ринку є Китай. Основною метою реформ, що здійснювалися в цій країні було не розхитування влади, а розвиток економіки. У результаті таких змін Китайській економіці вдалося уникнути економічних провалів, там не було криз і спадів характерних для перехідного періоду, а темпи зростання виявилися одними з найшвидших у світі. Так, з 1990 року темпи зростання ВВП Китаю жодного разу не опускалися нижче 6%. Навіть за часів азіатської і світової фінансових криз в 1997 і 2008 роках економіка країни продовжувала зростати на 8–9% щорічно [10].

Аналогічним чином здійснюються реформи і у В'єтнамі. У цій країні активно працює Міністерство планування та інвестицій. Тут централізоване планування не ліквідували, а зробили більш гнучким. У результаті план і ринок були гармонійно поєднані, а оптимальний баланс між ними підтримувався керівництвом країни. Зберігалось планування найважливіших видів продукції, а поряд з цим звужувалося коло встановлюваних показників і зменшувався контроль над цінами на базові види товарів і послуг. Як результат, країна розвивається надзвичайно швидко і так само безкризово. Як відзначали в своєму прогнозі на 2017–2019 роки експерти Світового банку, за вказану трьохлітку темпи зростання економіки В'єтнаму в середньорічному значенні збільшаться на 7%. У Азіатському банку розвитку вважають, що В'єтнам зможе обігнати Китай за рахунок зростання інвестицій в інфраструктуру – за два роки країна витратила на відповідні цілі 5,7% ВВП. Уряд В'єтнаму заявив, що в 2017–2020 роках на інфраструктурні програми буде спрямовано 480 млрд. дол. Для порівняння: найближчі сусіди В'єтнаму – Індонезія і Філіппіни, вкладають в розвиток інфраструктури по 3% ВВП, а Малайзія і Таїланд витрачають не більше 2% ВВП [11].

Ще одним прикладом вдалого поєднання планової та ринкової систем є реформи в Індії. Тут поряд з ринковим регулятором діє і плановий регулятор. Очолювана прем'єром країни комісія визначає стратегічні цілі розвитку, які реалізуються за допомогою п'ятирічних планів, носять переважно індикативний характер. У комісії працюють

експерти вищого класу, які спираються на розробки спеціалізованих наукових установ. В основі поточної п'ятирічки лежать результати роботи і рекомендації мережі дослідницьких організацій, що існують при кожному міністерстві, а також Центральної статистичної служби. Темпи зростання економіки Індії останнім часом не поступаються китайським, а часом навіть обганяють їх [9, с. 11].

Як бачимо, ефективними виявляються як раз ті економічні системи і країни, керівництво яких не відмовилося від планового господарства, а утримує курс на планування і регулює економіку так, що зберігає потрібний баланс між соціалізмом і капіталізмом, планом і ринком.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розробок за даним напрямом. З метою створення умов для формування в Україні ефективної моделі економічного розвитку доцільно домагатися такого поєднання капіталізму і соціалізму, яке забезпечить життєздатність і належну ефективність економіці даної країни. Особливу значимість трансформаційні процеси набувають в умовах сучасної кризи неоліберальної моделі. Сьогодні, саме економічна модель, в якій розумно поєднуються план і ринок здатна відповідати на сучасні виклики глобалізаційних перетворень. В межах такої моделі можуть бути створені умови впровадження та використання технологій п'ятого технологічного укладу. Така інтегральна система в якості орієнтира може бути використана сьогодні в ході реформ в країнах на пострадянському просторі. Для економіки України, яка в результаті помилкових реформ виявилася в системі координат залежного від Заходу бюрократично-олігархічного капіталізму, така система служить орієнтиром для докорінної зміни парадигми суспільного розвитку та оптимальної економічної політики. Сформована сьогодні в Україні модель капіталізму є різновидом «периферійного капіталізму». Така модель не має внутрішніх механізмів сталого економічного зростання. Для подолання ситуації, що склалася в новій економічній моделі, потрібно розумне поєднання плану і ринку за активної участі держави. У цьому сенсі, рух національної економіки в бік нового інтегрального суспільства представляється особливо перспективним. Сьогодні світ знаходиться на граничній межі максимально можливої віддачі капіталу та кризи ринків збуту. Це відбувається внаслідок того, що продукція старого технологічного укладу вже не знаходить адекватного рівня попиту. В цих умовах перехід до п'ятого тех-

нологічного укладу на базі створення нового інтегрального суспільства дає можливість забезпечити максимальну ефективність національної економіки та гармонійної її інтеграції до системи світових господарських зав'язків. Серед заходів, що сприятимуть руху до нового інтегрального суспільства у нас можуть бути введення прогресивного податку і більш широке впровадження планування з метою забезпечення ефективного розвитку економіки. Усе це, в комплексі, дозволить підтримати необхідний оптимальний баланс між плановим і ринковим сегментами економіки, відкрис шлях до створення національної моделі ефективного економічного зростання.

Перспективи подальших розробок зазначених проблем полягають в осягненні змісту та характеру трансформаційних змін економічних систем з метою поєднання плану та ринку і прискорення процесів формування в Україні ефективної інтегральної моделі з метою створення умов для подальшого розвитку національної економіки та підвищення її ефективності.

Література

1. Винокуров М. А. Новая экономическая реальность и экономическая политика современной России. *Известия ИГЭА*. 2014. № 1 (93). С. 5–13.
2. Орехин П. Новая экономическая реальность : бюджет больно. *Газета.ru*. 10.08.2016: URL: <https://www.gazeta.ru/business/2016/08/08/10110749.shtml> (дата обращения: 20.09.2019).
3. Куц А. Из эпохи стали к микророботам. Как Украине не выпасть из цивилизации? *Деловая столица*. 04.11.2019. URL: https://www.dsnews.ua/vlast_deneg/iz-epohi-stali-k-mikrorobotam-kak-ukraine-ne-vypast-iz-28102019220000 (дата обращения: 17.09.2019).
4. Гэлбрейт Дж. *Новое индустриальное общество* / Пер. с англ. Москва : Издательство АСТ; Транзиткнига; Санкт-Петербург: Terra Fantastica, 2004. 602 с.
5. Коюда П. Н., Овсяченко Ю. В. *Современные экономические теории. Онтология экономических концепций и методология современных подходов в проведении экономических исследований* : монография. Харьков : ХНУРЭ, 2013. С. 82.
6. Черковец В. Н. «Новый социализм» Дж. К. Гэлбрейта. Вестник Московского университета. Сер. 6: Экономика. 2018. № 1. С. 18–44.

7. *Глобальная экономика в XXI веке : диалектика идеалов и реалии конфронтации* / Кол. авторов; под ред. М. Л. Альпидовской, А. Г. Грязновой, О. В. Карамовой, Д. П. Соколова. Москва : РУСАЙНС, 2017. 154 с.

8. Зверяков М. И. О некоторых тенденциях посткризисного развития. *Актуальні проблеми розвитку економічної теорії в умовах глобалізації* : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. «Покританівські читання». Одеса : ОНЕУ, 2017. 124 с. С. 11.

9. *Новое интегральное общество. Общетеоретические аспекты и мировая практика* / О. Богомолов, Г. Водолазов, С. Глазьев, С. Глинкина и др.; под ред. Г. Н. Цаголова. Москва : Ленанд, 2016. 256 с.

10. Цегоев В. *Новая фаза развития : почему экономика Китая может замедлиться до минимума за последние 30 лет*. URL: <https://russian.rt.com/business/article/677690-kitaj-ekonomika-zamedlenie-vvp> (дата обращения: 09.10.2019).

11. Рабковский А. Новый лидер : Вьетнам опережает Китай по темпам роста ВВП. *Санкт-Петербургские ведомости*. 23.05.2019 г. URL: https://spbvedomosti.ru/news/gorod/novyy_lider_vietnam_operezhaet_kitay_po_temпам_rosta_vvp (дата обращения: 03.10.2019).

References

1. Vinokurov, M. A. (2014). Novaya ekonomicheskaya realnost i ekonomicheskaya politika sovremennoi Rossii [New economic reality and economic policy of modern Russia], *Izvestiya IGEA – IGEA News*, 1 (93), 5–13 [in Russian]

2. Orekhin, P. Novaya ekonomicheskaya realnost: budet bolno [New economic reality: it will hurt], *Gazeta ru*. 10.08.2016. Retrieved from: <https://www.gazeta.ru/business/2016/08/08/10110749.shtml> [in Russian]

3. Kushch, A. (2019). Iz epokhi stali k mikrorobotam. Kak Ukraine ne vytpast iz tsyvilizatsii? [From the steel era to microrobots. How can Ukraine not fall out of civilization?], *Delovaya stolitsa – Business capital*, 4.11.2019. Retrieved from: https://www.dsnews.ua/vlast_deneg/iz-epohi-stali-k-mikrorobotam-kak-ukraine-ne-vypast-iz-28102019220000 [in Russian]

4. Gelbreyt, Dzh. (2004). *Novoe industrialnoe obshchestvo [A new industrial society]* / Per. s angl., Moskva: Izdatelstvo AST, Tranzitkniga; Sankt-Peterburg: Terra Fantastika, 602 s. [in Russian]

5. Koyuda, P. N., Ovsyuchenko, Yu. V. (2013). Sovremennyye ekonomicheskie teorii [Modern economic theories], *Ontologiya ekonomicheskikh kontseptsiy i metodologiya sovremennykh podkhodov v provedenii*

ekonomicheskikh issledovaniy: monografiya [Ontology of economic concepts and methodology of modern approaches in conducting of economic research: monograph], Kharkov: KHNURE, s. 82 [in Russian]

6. Cherkovets, V. N. (2018). «Novyy sotsializm» Dzh. K. Gelbrejta [«New sotsializm» by J. K. Galbraith], *Vestnik Moskovskogo universiteta, Seriya 6: Ekonomika – Bulletin of Moscow University, Series 6: Economics*, 1, 18–44 [in Russian]

7. *Globalnaya ekonomika v XXI veke: dialektika idealov i realii konfrontatsii (2017) [Global economy in 21st century: dialectics of ideals and realities of confrontation]* / Kollektiv avtorov; pod red. M. L. Alpidovskoi, A. G. Gryaznovoy, O. V. Karamovoy, D. P. Sokolova, Moskva: RUSAYNS, 154 s. [in Russian]

8. Zvieriakov, M. I. (2017). O nekotorykh tendentsiyakh postkrisisnoho rozvitiya [About some post-crisis development trends], *Aktualni problemy rozvytku ekonomichnoi teorii v umovakh globalizatsii [Actual problems of economic theory development in globalization conditions]*: materialy XIII Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii «Pokrytaniivski chytannia», Odesa: ONEU, 124 s. [in Ukrainian]

9. Bogomolov, O., Vodolazov, G., Glazyev, S., Glinkina, S. et al. (2016). *Novoe integralnoe obshchestvo. Obshcheteoreticheskie aspekty i mirovaya praktika [New integral society. General theoretical aspects and world practice]* / Pod red. G. N. Tsagolova, Moskva: Lenand, 256 s. [in Russian]

10. Tsegoev, V. *Novaya faza razvitiya: pochemu ekonomika Kitaya mozhnet zamedlitsya do minimuma za poslednie 30 let [A new phase of development: why China's economy may slow to a minimum over the past 30 years]*. Retrieved from: <https://russian.rt.com/business/article/677690-kitaj-ekonomika-zamedlenie-vvp> [in Russian]

11. Rabkovskiy, A. (2019). Novyy lider: Vyetnam operezhaet Kitay po tempam rosta VVP [New leader: Vietnam is ahead of China in terms of GDP growth], *Sankt-Peterburgskie vedomosti – Saint-Petersburg vedomosti*, 23.05.2019 r. Retrieved from: https://spbvedomosti.ru/news/gorod/novy_lider_vetnam_operezhaet_kitay_po_tempam_rosta_vvp [in Russian]